

Napolitans, 1

“On trobarà un inexplicable convent, si és un convent, amb una entrada impressionant, com una galeria exterior o escalinata amb gran reixa, però que resulta ser, o sembla ser, una casa particular, o cases, d'on ix una senyora amb bata buata que porta una taula de planxar i pareix que té tota la intenció d'instal·lar-la al centre del carrer.”

1 L'església del Gesù Nuovo, com tantes altres de Nàpols, és una construcció d'origen gòtic amb reformes i revestiments interiors gloriosament barrocs. En aquest cas, l'església ocupa el lloc d'un vell palau, de la família Severini, que els jesuïtes van adaptar a una religiositat post-tridentina, llampant i enlluernadora. Però a l'entrada el visitant quedarà potser sorprès per un cartell amb la figura d'un bon home amb bigots alçats en punta i ulleres de pinça, un retrat d'un cavaller del primer quart del segle, amb jaqueta i corbata. El visitant comprovarà que l'home del bigot i les ulleres era un metge de Benevento, de nom Giuseppe Moscati, mort el 1927 i elevat a la santedat oficial fa una dotzena d'anys pel gran canonicador Joan Pau II, pontífex feliçment regnant. En un altar lateral que li és dedicat, el sant figura en una gran estàtua de bronze amb bata llarga de metge i amb l'estetoscopi al coll, com si estiguera a l'hospital passant visita als malalts. Que és exactament el que fa aquella església: una successió incessant de fidels amb aire de devoció compungida s'acosten al *professore*, toquen la plaça funerària que hi ha sota l'altar, i després besen la mà de bronze del sant metge o hi apliquen el front. Suppose que el bon home de l'estetoscopi de bronze deu obrar petites meravelles pel contacte amb els devots. En tot cas, el metge dels napolitans comença a tindre ja els dits de la mà tan gastats com el peu de Sant Pere de Roma que fa segles que besen els pelegrins.

2. A pocs minuts de l'església on els napolitans besen la mà de Sant Giuseppe Moscati, el filòsof Benedetto Croce, napolità d'adopció, va viure molts anys de la seua vida en un casalici impressionant, antic palau de no recorde quins nobles, on figura una placa que recorda el fet. Benedetto Croce és considerat el més gran pensador italià del segle XX, i no sé què devia pensar del metge sant, si el va conèixer: Croce era passablement hegelian, secundàriament positivista –semblen coses incompatibles, però no ho són, i a Nàpols menys encara–, i havia llegit Karl Marx amb atenció i profit. Qui sap si degué ser en aquest palau del carrer que ara porta el seu nom, al costat del Gesù Nuovo, on va

pensar o va escriure llibres de títol tan suggerent com *Aesthetica in nuce*, del 1928, on afirma que el fonament de la poesia és la consciència moral, concepte que, passejant per aquests carrers, caldria meditar molt llargament. Cosa no gens difícil, d'altra banda, perquè el carrer del filòsof és en realitat una part de la Via di San Biagio ai Librai, és a dir de Sant Blai dels llibreters, i efectivament està ple de llibreries de nou i sobretot de vell, d'establiments on els estudiants poden vendre i comprar llibres de text (la vella universitat és a tocar, i ací hi ha vida d'estudiants en carrers estrets i en antigues replacetes, una meravella clàssica i generalment perduda), i de parades d'ocasió que ocupen tot el carrer: qui no medite entre tanta lletra impresa, és que l'encega l'esplendor d'aquests palaus barrocs o divuitescos, tot i ser un esplendor apagat, despintat i escrostonat. Però no li farà la competència al meu amic Josep Piera, que definí aquesta ciutat com “un bellíssim cadàver barroc”, i la coneix infinitament millor que jo, simple viatger de pocs dies.

3. Si el viatger ignora les ocasions de meditar i continua passejant, pot tombar a l'esquerra per la Via di San Gregorio Armeno, que és un dels carrers més estranys que puga contemplar en cap ciutat, on trobarà un inexplicable convent, si és un convent, amb una galeria exterior o escalinata amb gran reixa, però que resulta ser, o sembla ser, una casa particular, o cases, d'on ix una senyora amb bata buata que porta una taula de planxar i pareix que té tota la intenció d'instal·lar-la al centre del carrer. El qual carrer, d'altra banda, està tot ocupat per botigues i botiguetes dedicades exclusivament a la venda de figuretes de pessebre. No és una fira de Nadal, és una activitat permanent, com els llibreters veïns, i no és menys admirable constatar que en qualsevol mes de l'any puga haver-hi clientela suficient per mantenir tants venedors d'àngels deliciosament barrocs i voladors, suspesos de fils visibles o invisibles, de santjoseps, marededéus, jesusets, pastorets, reis d'orient i totes les figures imaginables de totes les mides, estils i materials. Una dona de proporcions enormes, que sembla l'ama d'una pacífica i nínima botiga de betlems, discuteix a grans crits amb la filla, que només pot respondre “mamma, mamma!”